

Nro 46.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Decembernek 5-dik napján 1794.
esztendőben.*

Német Birodalom.

A Regenspurgi Ország Gyűlésnek Novemb. 6-ikán tartatott üléseben, a' Moguntziai Érsek és Valasztó Fejedelem, mint a' Német Birodalomnak Kancellariosa, maga rendes követje által a' békességről való tanátskozásra nézve, ezt a' fontos kérdést terjesztette a' több Fejedelmek követeinek eleikbe: *Nem jobb volna e', a' jelenvaló szoros, és két éges ki menetelű környüállások közt, a' békességről való tanátskozásnak határát meg rövidíteni, és a' törvény által meghatározott hat hétről, négy hétre alább szállítani?* (Tartsuk meg, hogy a' Német Birodalomban is, igen halkán szoktak a' dolgok folyni, és minek-

előtte a' Regensburgi diétára fel gyűlekezett követek valamihez fognának, két, három, sőt több heteket is el töltének, a' régi és szokásban véte-
tett tzeremoniákban, és formálításokban).

Ezen fel tétel ellen azt a' ki fogást tette, egy papi fejedelemnek követje, hogy az ő Fels. udvara álhatatosan meg akar a' régi gyakorlásban vett hat hétek mellett maradni és akkor is, mindeneknek előtte arról kell tanátskozni, valylyon a' Birodalom közönséges gyűllésére tartozzon e' ez a' tárgy, avagy nem? — A' Cseh és Austriai Választó Fejedelemségnek követtye amavval egyenlő értelemben vólt, és azt gördítette a' Gyülekezet eleibe, hogy a' Hannóverai Választó fejedelemségnek követje, egy bizonyos alkalmaztossággal azt a' ki fogást tette, hogy ő Tsászári Felségének szükség vólna hat hetekig az akkor előfordúlt tárgyat meg hányni vetni. — Ellenben a' Palatinatusi és Saxóniai V. Fejedelmeknek követjeik, tellyes erővel azt sürgették, hogy nem hat, hanem négy hetek múltván vétetődjön elő a' fellyebb említett tárgy, t. i. a' békességről való tanátskozás. A' több követek pedig többire, de leg kiváltképen a' Konstantziai püspökségnek, és a' Würtembergi hertzogségnek biztosai egyenlő értelemben vóltak a' Moguntziai követtel, és az egész Német nemzettel egyetemben, a' mennél hamarabb lehető békességnak elzközlését javaslották és kívánták. — Ilyenképen voksra menvén a' dolog, a' voksoknak többsége szereznt a' határoztatott meg: *hogy nem hat, hanem négy hetek múltván vétetődjön elő ez a' tárgy, és Decemb. 5 ik napján kezdődjön el az arról való tanátskozás.*

Hanem, miről tanátskozzanak, a' békességnak elzközléséről e', vagy a' hadakozásnak további folytatásáról, még ebben meg nem egyeztenek, és így még most meg sem határozták azt. A' Moguntziai követ a' következő két kérdést tette fel: 1. Ambár már a' *quintupla contingentiának*, sőt a' körülállásokhoz képest nagyobb

hadi erőnek ki állításában is meg egyeztenek legyen a' fejedelmek, nem jobb volna e' még is a' békességről, vagy fegyver szünésről gondolkozni, tanátskozni, 's ezeknek elközlése végett rendelkezéseket tenni? — 2. Minémű eszközök által leheszen e' kettőt elérni? — Néhány követek azt ohajtották, hogy a' meg határozott négy hetek múlván, tsak az első kérdés vétetődjön elő.

A' Palatinatusi V. Fejedelemnek követje, álhatalatosan meg maradt a' Moguntziai biztosnak fel tételei mellett. — A' Saxóniai udvar sem ellenkezett azokkal, úgy mindazáltal, hogy a' Dec. 5 ik napján kezdetendő tanátskozásban, a' V. Fejedelmeknek, Imperialis hertzegeknek, és egyéb Rendeknek hírek és meg egyezések nélkül, semmi praeliminaris, annyival inkább fő tárgyra ne lépjenek, és hogy a' V. Fejedelmeknek, uralkodó hertzegeknek, és Rendeknek jussok legyen, a' békesség szerzésre tulajdon követjeiket is küldeni. — Egyébb aránt pedig meg egyezett a' Saxóniai követ is abban a' Cseh és Austriai biztossal, hogy eleinte tsak arról legyen a' kérdés: *Békességet kell e' tsinálni, avagy nem?* a' közbenjáró udvarokról való értelmének ki nyilatkoztatását pedig más időre halasztotta. — A' Hannóverai V. Fejedelemségnek ministeriumja, a' Londonból jövendő instructióra halasztotta maga meg határozását, azomban az is úgy vélekedett, hogy még most sem a' békességnek elközlését, sem a' közbenjárókat meg nem kellene határozni. — A' Badeni Marchió követje azt javasolta, hogy a' közbenjáróságnak dolgával a' Pétersburgi udvart is szükség volna meg kínálni.

A' múlt Oct. 28 ik napján egy különös irást küldött ő Tsászári Felsége a' Német Birodalombeli 10. Kerületnek kórmány székeihez, mellyben az ő Felségének adatott hatalom mellett, arra serkenti és inti azokat: 1) hogy a' triplum felett meg szaporitatott Contingentiát, egész készületével együtt, minden további halasztás nélkül, 's leg

később Febr. első napjaig a' Birodalombeli ármádiához küldjék — 2) hogy senki is a' N Birodalombeli Statusok közül, tulajdon hasznának titkos okaiból, az egésznek hasznától, vagy a' constitutióval ellenkező politicából, és a' törvényeknek világos parantsolattya ellen, el ne vonnyamagát — ő Tsászári Felsége, a' mint ezen irásában ki vagyon fejezve, allig adott volna ezen közönséges atyai kétséges szorgalmatosságának helyet, hogyha a' tapasztalás nem bizonyította volna, hogy még ekkorig sem állítatott ki a' Német Birodalombeli törvények által meghatározott tripla avagy hármias contingentia (armatura ad triplum, a' melly 120000 emberből álló). Azonban tellyes bizodalomban vagyon ő Felsége a' Német Birodalomnak főbb Statusaihoz, hogy magok jó példájok által másokat is fel fognak serkenteni, vagy ha a' szükség úgy kivanándja, a' restelkedöket, és engedetleneket, kemény eszközökkel is kényszeríteni fogják törvényes kötelességeiknek tellyesítésére.

Egy Norinbergában Nov. 21-dikén költ levélből olvassuk, hogy a' Frankóniai kerület kézzel lábbal erőlködjön a' majdan lejendő békességnek elközlésében, és hogy ezen végből, mind ő Ts. K. Felségéhez, mint a' Német Birodalomnak fejéhez, mind a' Fels. Prussiai királyhoz, mint azon Statusnak egy nevezetes tagjához folyamodott, és vele egyenlő értelemben lettenek légyen, a' Svéviai, Baváriai és felső Rénusi kerületek is, azomban pedig, mind az egyik, mind a' másik kerület a' tripla armaturának ki állításában meg nem szünik téhetségének mértéke szerént szorgalmatoskodni.

Hadi Történetek és Környüállások.

A' Rénusi ármádiának fő kvártélyából, Hejdelbergából a' Fels. hadi Kancelláriához küldetett rövid tudósításból olvassuk, hogy Nov. 17-ikén,

dél után 2 órakor, egynéhány gyalog és lovas regementekkel, 's 12—14 ágyúval és haubitzával indult légyen ki táborából, az *Oggersheimi* tók felé az ellenség, és keményen lövődözött a' *Manheimi* töltésekre. — Hat nagy ágyúiból egészlen a' töltésekig, és a' Rénusi sántzokig repüitenek a' golyóbisok, mellyeknek egyike, egy Palatinatusi köz katonának egyik karját el sodorta, a' ki a' következő nap sebében meg is holt.

Nov. 18-ikán meg kerülte az ellenség a' *Weisenau* nevű helység előtt állott strázsaikat, 's fogságra vitte, és minekelötte a' nevezett helységben lévő katonai őrizetnek segítségére mehetett volna egy tartalék batallion, azt onnan ki üzte, és hátrább nyomta, a' honnan mindazonáltal *Brechern* Obester és külső tábori őrállók kormányozója által csak ugyan ki üzettek. Itten, igen vitézi módon viselték magokat a' *Lascy* regementéből valók és egy compánia a' Moguntziai seregek közül.

Egy *Hanau*, *Nov.* 22 ikén költ közönséges levélből im' ezeket olvassuk: „Azon új reduta, mellyet tegnap a' Rénusi sántznak óldala felé kezdettek a' Frantziák készíteni, újabb hadi történeteknek előjáró postája volt. — Tegnap, dél utáni 4 órától fogva, mindel fél óra közben vetés alatt repültek a' *Mühlau* sántzokra ki szegeztetett Fr. ágyú golyóbisok; minthogy sűrű köd botsátkozott le a' föld színére, nem tudatik, boldogultanak e' fel tételeikben, avagy nem; annyi mindazáltal csak ugyan tudva vagyon, hogy a' sántzoknak ásásában foglalatoskodott munkások, meg rettenvén a' Fr. golyóbisoknak sűrűségétől, széllyel futottak.

A' Rénus mellől iratik, hogy a' *Koblentzben* lévő Frantziák ugyan igen tsendesen viselik magokat, senkinek sem ártalmára, sem serelmére nintsenek, de azomban el viselhetetlen hadi adót vetettek, mind *Koblentz* várasára, mind pedig annak környékére. — *Koblentzben* minden pol-

gárnak két inggyel kellett a' municipalitás, az az, Frantziák által rendeltetett polgári Előjárók házához vinni, ennekfelette, annyi takaródzót, lepedőt és ágybelit, a' mennyi kívántatott az ott fekvő Fr. katonaságnak számára. — Az assignaták sok békételelenséget és bajt okoznak a' lakosoknak. — Magára a' városra, 's annak környékére másfél millió livra vétetett hadi adóban — az egész Treviri Érsekségtől, *Trier* városát kivévén, 5 millió hadi sattsz kívántatik.

A' *Manheimi* utóbbi levelek beszélik, hogy a' Frantziák hirtelenséggel oda hagyták *Wormátziát*, és töbnire mindnyájan annak, az az, *Manheimnak* környékén gyüllöttek öszve; hogy táborjok *Mundenheimtől* fogva *Oggersheimig* nyúlik ki, és valamerre teként az ember, katonasagnái, és sántzoknál égyebet nem láthat. — Egy ugyan ottan költ levélből azt olvassuk, hogy a' városnak környékén készitetni kezdett sántzaiknak megakadályoztatására, *Nov. 16-ikán* egynéhány lovas ágyúk küldettek ellenek, mellyekből minekutánna mintegy 20 lövések tétettek volna, vissza vonta magát az ellenség, és tsendesség lön. Hanem sokáig e' sem tartott, mivel harmad nap múltván azután, ismét hozzá fogtak a' Rénus felé kezdett sántzaiknak, és töltéseiknek készítéséhez, és számos gyalogsággal 's lovassággal indulván ki tanyájokról, vissza nyomták forpostjainkat, és egész estig szüntelen ropogtatták ágyúikat. Ágyú golyóbisaik a' Rénus mellett lévő sántzainkba, rész szerént a' vízbe, rész szerént pedig a' vizén innen hullottak, sőt egynéhány a' városnak töltéseibe is bé repült. A' *Nov. 18-ikán* költ *Moguntziai* levelek bizonyosnak lenni mondják, hogy reggeli 6 órakor meg támadták a' Frantziák a' *Weisenauban* állott forpostjainkat, még pedig olly serénységgel, hogy az ott örrön állott Olán regimentből egy fő tizt, és mintegy 30 köz ember fogságba esett. Más seregek is menvén ezeknek védelmezésekre, mind a' két részről nagy tűz tá-

madott, mind az ágyúkból, mind az apró fegyverből, a' melly által a' mieinknek kevés, az ellenségnek pedig, a' mint iratik, nagy kár okoztatott. — Dél után meg szünvén az ágyúzás, nyakra före, és nagy zürzavarral előbb állottak a' Frantziák. — Az is bizonyosnak lenni mondatik, hogy *Nov. 19* ikén ismét oda hagyták *Brezenheimot*, minekutánna a' tehetős lakosoknak házaikat fel dúllották, és az azokban találtatott haszna vehető dolgokat fel predálták volna.

Egy *Nov. 20* - ikán költ *Manheimi* levél így szól. Még most is keményen építik a' Frantziák el kezdett erősségeiket, de másként egész tsendeségben vagyunk, és a' múlt hetfőtől fogva, még tsak egy lövés sem esett. Hanem annyival gyakortabb való, és erősebb ágyú ropogas hallattatik *Moguntziának* vidékéről. — Egy Prussusok által el fogattatott Frantzia spion azt vallotta, hogy az ellenség igen sok paraszt lovat parantsolt ki állítatni, az ágyúknak, és egyéb ostromló eszközöknek, el huzatására, és hogy az a' planumok légyen, hogy *Oppenheim* mellett által költözzenek a' *Rénusou*. Ez ugyan tsak nem hihetetlen dolognak lenni láttatik, hanem azt tellyeséggel kétségbe nem lehet hozni, hogy ármádiájok naponként mind jobban jobban közelet a' *Rénushoz*.

A' *Kolóniai* német újság levelek azt beszélik, hogy a' *Mastrichtot* ostromlott Frantzia ármádiának egy 12 ezer főből álló colonnéja, *Kleber* Generál vezérlése alatt, oda érkezett; hogy az égyesült *Rénusi* és *Moseli* Fr. ármádia *Moguntziának* köfalai alatt táborozik, és hogy kézzel lábbal törekedjék annak birtokára; hogy egy más nagy corpus *Vachot* Generál vezérlése alatt, a' *Manheim* ostromlására szükséges futó sánizoknak és egyéb erősségeknek készítésében foglalatoskodjon.

Nov. 16 és 17. ik napjainak éjjelein, egynéhány redutokat építettek a' Frantziák *Manheim* körül, és az *Oggersheimi* töltések mellett, az ő és a' Rénus sántzai közt, 17 ikén reggel, *Oggersheim*, és *Friesenheim* közt fasináknak és sántzo o kosaraknak készítésében foglalatoskodtak. Dél előtt 10 órakor, a' töltéstől nem m űze 6 austriai huszár és egynéhány Fr. tisztek beszéltek egymással; az utólsóbbak közt egy Generális is vólt, a' ki fél óra múlván a' *Friesenheim* mellett állott forpostjainak megtekéntésére, es vizsgálására ment, dél után két órakor nagy ágyúzás hallatott, mellynek hangja a' *Mundenheimi* és *Oggersheimi* utak felől ment táborunkba. — Dél után 4 órakor *Manheim* körül is el kezdették a' Frantziák az ágyúzást, a' melly szünetlenül tartott — a' körül belől lévő helységekét mind üresen hagyták a' lakosok.

Thal. Ehrenbreitsteinből 17. dik Novemb. Koblenzre 4 millió livra hadi adót vetettek a' Frantziák, mellyet kész, és nem papiros pénzben kelletik nékiek le fizetni. — Két nevezetes lakosok, u. m. *Rademacher* tanátsos úr, és *Chenál* kereskedő *Párisba* utaztak a' reájok vettetett nagy adónak enyhítése végett. — Minap el nem lehetvén a' polgárokra vettetett tzipököknek szamát, a' meghatározott napra készíteni, mindnyájan a' nagy piatzra menni parantsoltattak, holott tzipökjeik és saruik le vonattattak lábaikról, 's mezetelen lábbal hotsátattak haza.

A' *Mastrichtból* ki költözött Austriai garnisonnak egy része, immár *Deutzbe* érkezett, a' kik következő módon írják le azon várasnak Frantziák által lett ostromoltatását, hogy az ostrom alatt 400 háznál több karosítatott meg, és tétett hamuvá; hogy eleség dolgából semmi szükségét nem láttak; hogy utollyara is három sillingért ebédelhetett egy tizt; hogy munitió is elegendes vólt: ellenben olly ritka vólt a' kész pénz, hogy kéntelenek vóltak a' kórmányozok a' tem

plomoknak ezüst edényeiből pénzt verettetni, 's akként segíteni magokon; hogy a' capitulatio szerént, elztendeig nem szabad az ott vólt örizetnek fegyverrel szolgálni a' Frantziák ellen, külömben pedig mind bagazsiaik, mind óldal fegyvereik meg hagyattak, ellenben el vétettek a' Hollandusoktól, 's egész alsó ingekig meg visgaltattak. —

A' *Wesel* környékén vólt Austriai seregek, rész szerént *Arnhem*ba, rész szerént a' *Bergeni* hertzségbe marsiroztak. — Az egyesült Anglus, Hannoveranus és Hollandus seregek, még most is *Leer* alatt, *Nimwégennel* által ellenben táboroznak, és akadályoztattak a' Frantziáknak a' *Waal* vizén való által meneteleket. — Nem igaz, hogy az Angliai és Hollandiai seregeknek kórmányát magára válalta volna a' Brunsvigi uralkodó herczeg *Ferdinánd*.

B É T S.

Azon hajos Társaságnak, mellynek a' Fels. udvari Magyar kamarával tett Contractusát, múlt postán közlöttem Erd. olvasóimmal, Felséges Urunktól adatott Privilegioma ebből áll.

Nos Franciscus Secundus Dei Gratia Electus Rom. Imperator Semper Augustus, Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae etc. Rex Apostolicus, Archidux Austriae, Dux Burgundiae et Lotharingiae, Magnus Dux Hetruriae, Magnus Princeps Transylvaniae etc. Dux Mediolani, Mantuae, Parmae, Comes Habsburgi, Flandriae, Tyrolis etc. ect.

Memoriae commendamus tenore Praesentium significantes quibus expedit universis: Quod Nominis ad ducendum é Loco Danubiali Monostorszegh—usque ad Locum Tybisco adjacentem Földvár navigabilem Canalem coalitae Societatis etc. Signanter in Personis ab hac Societate ad huac

actum Plenipotentiatorum Directorum, Fidelium nempe Nostrorum Nobis Dilectorum Spectabilium, ac Magnificorum Comitum Antonii Apponyi de eadem Camerarii Nostri et Comitatus Tolnensis Supremi Comitibus, et Joannis Harrach de Rohrau, Camerarii Nostri etc. haereditarii Arciducatus Austriae supra et infra Onasum Supremi Stabuli Praefecti, nec non Josephi Regio Cameralium Administrationum Bacsiensis etc. Quinque Ecclesiensis Dirigentis Geometrae etc. Gabrielis Militaris Nostri Architecturae Capitanei amborum Kiss Fratrum utpote germanorum exhibitae sint etc. praesentatae certae quaedam Contractuales, seu Conventuales Literae inter Cameram Nostram Regiam Hungaricam Aulicam ab una, et supranominatos Josephum et Gabrielem Kiss Fratres germanos Partibus ab altera celebratae Sigillo Nostro Camerali Hungarico aulico, subque subscriptione Fidelium aequae Nostrorum Nobis sincere Dilecti Magnifici Alexandri a Széesén Consiliarii Nostri actualis Status Intimi, Comitatus Crisiensis Supremi Comitibus, Thesaurarii Nostri Hungarici, et Camerae Nostrae Regiae Praesidis, Spectabilis item et Magnifici, Nobis Dilecti Comitibus Cajetani á Batthyán, Consiliarii ad Cameram Nostram Regiam Hungaricam Aulicam, et Egregiorum Josephi Klaus ac Antoni Orlandini, ad dictam Cameram Nostram Regiam Hungaricam Aulicam prioris Rationum Exactoris, posterioris vero Secretarii, nec non Syngraphis et Sigillis antelatorum a coalita Societate Plenipotentiatorum Directorum Comitum Antonii Apponyi De Eadem, et Joannis Harrach de Rohrau, ac Fratrum germanorum Josephi et Gabrielis Kiss roboratae, Budae de dato vigesima Septimae Mensis Martii Millesimi Septingentesimi Nonagesimi tertii emanatae, quibus mediantibus praefati germani Fratres, ac coalitae Societatis Plenipotentiatii Directores, erectionem Navigationis Canalis in Districtu Camerali Bacsiensi inde e Loco danubiali Monostorfzegg usque ad Locum

Tybilco adjacentem Földvar nuncupatum Signanter per Loca Zombor, Sztapar, Szivatz, Cservenka, Kula vetus, et Neo Verbaz, Szent-Tamas, Tur, et tandem ad Földvar sub modis, Conditionibus et Articulis in attacto Contractu, et Conventione clarius et uberius expressis, ac declaratis in se assumpsisse, et coaluisse dignoscebatur tenoris infrascripti, supplicatum itaque existit Majestati Nostrae Nominibus et in Personis Supranominatorum Fratrum germanorum Josephi et Gabrielis Kiss, nec non coalitae Societatis Plenipotentiatorum Directorum Comitum Antonii Apponyi de Eadem et Joannis Harrach de Rohrau debita cum Instantia humillime, quatenus Nos praeattactas Contractuales, seu Conventionalis Literas roborare, ratificare, omniaque et singula in iisdem contenta rata, grata, et accepta habentes, Literisque Nostris Privilegialibus inseri et inscribi facientes, auctoritate Nostra Caesareo-Regia, approbare, roborare, et ratificare dignaremur; cujusmodi Contractualium seu Conventionalium Literarum Tenor talis est. — *Ezt már közlöttük E. Olvasóinkal.*

Nos itaque hujusmodi humillima saepe mentionatorum coalitae Societatis Plenipotentiatorum Directorum, dictorum Comitum Antonii Apponyi de Eadem, et Joannis Harrach de Rohrau, nec non Fratrum germanorum Josephi et Gabrielis Kiss Supplicatione Nostrae, modo, quo supra porrecta Majestati Regia benignitate exaudita, clementer et admissa, praeinsertas Literas Contractuales, seu Conventionalis non abrasas, non cancellatas, neque in aliqua sui parte suspectas, sed omni prorsus Vitio, et Suspensione carentes, praesentibus Literis Nostris privilegialibus de verbo ad verbum sine diminutione et augmento aliquali insertas et inscriptas, quoad omnes earundem continentias, Clausulas et Articulos eatenus, quatenus eadem rite et legitime existunt, emanatae, viribusque earundem veritas suffragatur, ratas, gratas et acceptas habentes, auctoritate No-

stra Caesareo Regia acceptavimus, approbavimus, roboravimus et ratificavimus; quoniam autem ad perficiendum tantae Molis Opus sumptus non leves requirerentur, qui non nisi per plurimum Individuorum Concursum, seu per coalescentem Societatem conflare possent, ideo dicti Fratres germani Kiss ulterius demisse consenserunt, et institerunt, ut non modo supra expositum Contractum ad totam Societatem hoc Fine jam coalitam extenderemus, sed et praesens Privilegium ad ejusdem Societatis Nomen elargiremur: In benignam adeoque Considerationem summentes, quod supra dicta Societas Opus hocce in Commune Publici Bonum tendens in se assummere, et sumptus in hunc Finem necessarios suppeditare velit, in Signum uberioris erga hanc Societatem Gratiae et Clementiae Nostrae, non tantum supra expositum Contractum cum omnibus Conditionibus et Clausulis in eodem contentis ad totam Societatem translatum, et extensum habere volumus, sed et praesens Privilegium eidem Societati hisce impertimur, unaque sequentes adhuc favores in antelatis Literis Contractualibus minus expressos adjiciendos et concedendos esse duximus: Primo, ut Usus Fructus Canalis, cunctaque Commoda et Emolumenta ex eodem promanantia ab onere Contributionali ex ratione Boni Publici in totum Regnum redundaturi immunia sint. Secundo: ut cuncta aedificia pro Canali et per Societatem pro se, aut pro suis officialibus et Famulitio propter Canalem erigenda ab onere militarium Quarteriorum immunia, ac libera sint. Tertio, tam Officiales, quam et Famulitium propter Canalem constitutum hujus Societatis ad instar officialium et Famulitii reliquorum Regni Nostri Hungariae Nobilium considerentur et tractentur. Quarto: Societas absoluta et perfecta Canalis structura integris Viginti Quinque Annis, et eousque, donec Reluctio ex parte Aerarii Nostri Regii secundum Tenorem praeserti Contractus non subsequatur, exclusivum in illo Navigationis Jus habeat. Quinto: repetitae Societatem usque relictionem videat.

ejusdem contractualiter stipulatam manserit, licitum sit Aplustre seu Vexillum vulgo Flagge dictum Regni Nostri Hungariae cum Insigniis Regni et Epigraphe seu Superinscriptione Regia Privilegiata Hungarica Navigationis Societas Navibus affigere et libere ducere, denique Sexto: Ut Canalis hic praecipue ab Augusto Majestatis Nostrae Nomine Francisci Canalis perpetuis semper temporibus vocetur et compelletur; Imo acceptamus, approbamus, roboramus, ratificamus, et confirmamus, impertimurque, ac concedimus; Harum Nostrarum Secreto Sigillo Nostro, quo ut Rex Hungariae Apostolicus utmur impendenti communitarum Vigore et testimonio Literarum privilegialium mediante. Datum per Manus fidelis Nostri Nobis sincere Dilecti Spectabilis, ac Magnifici Comitis Caroli Palffy ab Erdöd Perpetui in Vöröskeö, Aurei Velleris, et una Insignis ordinis S. Stephani Regis Apostolici Magnae Crucis Equitis, Comitis Posoniensis, Comitatus Nominis ejusdem Perpetui Supremi Comitis, Arcisque Nostrae Regiae Posoniensis Haereditarii aequae, ac Supremi Capitanei, Camerarii Consiliarique Nostri Actualis Intimi, Curiae Nostrae Regiae per Hungariam Magistri, nec non per idem Regnum Hungariae Aulae Nostrae, prout et dicti Ordinis S. Stephani Caucellarii in Archiducali Civitate Nostra Vienna Austriae, Die vigesima secunda Mensis Septembris, Anno Domini Millesimo Septingentesimo Nonagesimo Quarto. Regnorum Nostrorum Romani, Hungariae, item Bohemiae et Reliquorum Anno TERTIO.

FRANCISCUS.

Comes Carolus Palffy.

Josephus Pavich.

Protocollatum in libro Regio primae Classis sub Nro. 58. Pag. 199. quod testatum redditur per Archivi Adjunctum.

Ludovicus de Jaszytz.

Lengyel Ország.

Warsóviának Gróf *Suwarow* Orosz Generál által lett el vétetéséről következő környüál-
 lásokat olvasunk a' múlt szerdán költ Bétsi dia-
 riumból: *Prágának*, *Warsóvia* nevezetes, és a'
 Vistula folyó vizén túl fekvő nevezetes és eröss
 külső városának Oroszok által lett meg vétetése
 után, egynéhány magistratualis személyek kü det-
 tek ki a' Lengyel király által az Orosz hadi ve-
 zérhez, Gr. *Suwarowhoz*, olly véggel, hogy ked-
 vezne a' városnak, melly, tsak hogy a' lakosok
 személyeinek, és birtokainak bátorság enged-
 tesszen, készek a' vezér discrétiójára magokat fel-
 adni. Igen kegyelmesen fogadván a' nevezett
 vezér a' *Warsóviai* biztosokat, következő pon-
 tokat tett fel, a' velek tejendő Capitulatióban:
 1) a' királynak védelem, és minden koronás fe-
 jeket illető tisztelet fog adattatni — 2) Leg ottan
 állitasson helyre a' régi törvényes constitutió —
 3) minden Orosz, Prussus és Austriai seregektől
 Lengyel fogságba esett katonák, kezesek, és le-
 árestáltatott személyek botsáttassanak szabadon
 — 3. A' *Warsóviában* lévő katonaság, leg ottan
 rakja le fegyverét, és valamint a' polgárság, úgy
 ez is a' győzedelmesek discrétiójára, avagy sza-
 bad tettzésére adjak fel magokat. — 4) Minden
 városban lévő ártilléria, és akármelly névvel ne-
 veztetendő fegyver és munitió, hordattasson a'
 nagy piatzra, vitettessen által a' Vistula vizén
Prágába. — 5) Leg ottan épitessen meg a' Vis-
 tulán lévő hid, hogy ekképen bátorságosan, és
 minden akadály nélkül bé marsirozhassanak az
 Orosz seregek *Warsóviába* — Én pedig, így ira
 Gr. *Suwarow*, a' minden Oroszokon uralkodó Fel-
 ségnek, és az ő nemes lelkének képében, mind sze-
 mellyekre, mind vagyonokra nézve, tökéletes bá-
 torságot, és az el multakról való el felejtkezést igi-
 rek a' *Warsóviaiknak*. — A' városnak küldötjei ha-
 laadással, és magok tellyes meg alázodásával vet-
 ték ezen pontokat, 's azt igirték, hogy azoknak tö-

kéllenes bé tellyesítését fogják eszközteni. — Következett napon, ismét ki mentek Gr. *Suwarowhoz*, és értesére adták, hogy a' magistratus maga részéről ugyan mindeneket bé tellyesített: hanem az úgy nevezett nemzeti Tanács, annak igazgatója *Wawrzesky*, és a' Lengyel katonaság ellenkeznének, és az utólsóbb tellyességgel le nem akarná fegyveret le rakására magát kötelezni. Gr. *Suwarow* erre azt felelte, az ő tanácsa szerént, szükség volna azokat erőszakossan is kényszeríteni a' capitulatiónak tellyesítésére, 's az által minden veszedelmet el tavorzatni a' várasról, sőt hogy ő neki magának fajna a' szive, hogyha úgy kellene nékie *Warsóviával* banni, mint bant *Prágával*. —

A' többi Lengyel dolgokról jövő alkalmas-sággal.

Magyar Ország.

Közép Szólnok Vármegyéből, nevezetesen Péérből ez a' szomorú tudósítás érkezett most 2 dik Decemb. Bétsbe: hogy a' nagy tiszteletű, és nagy tudományú *Hétzei Dániel* Uram, a' *Pééri* Ref. Ekklézsiá 30 esztendőig volt nagy érdemű, és hiv Predikátora, a' *Tilzán*-túl lévő V. Superintendentiá Generalis Notáriussa, és a' *Közép Szólnoki* Ven. Traktusnak 8. esztendőig volt *Esperestje*, ezen folyó 1794 dik esztendőben, Nov. 1. napján meg hólt. Ezen bóldogúl el hunyt férfiúnak tiszteletére, egy tisztelő baráttya illyetén szomorú verseket irt:

* * *

* * *

A' halál kit, 's hányat ejtett
Ez egynek hült porában:
Tanú a' rés, melyet ejtett
A' Tudósok sorában

- Virtusiról én nem szóllok,
Mert tudom, hogy midőn róllok,
Sok óldalt irnék tele:
Még se férne - le fele.
2. Gyálzt, több számtalanok között
Kik e' Férjfit siratják,
Közép Szólnok is öltözött,
'S Minden Rendek jajgatják.
Nints ott hallottja senkinek,
Gyálzát látnád akar kinek.
Közönséges Halott ez
Úgy sirattatik ott ez.
3. Sir kivált kárát érezvén
A' *Pééri* Gyülekezet,
Jajgató szók közt könyvezvén.
Nyujt-fel az égre kezét;
Mert a' kinek ajakától
Származott sok bölts szavától
Bóldogulását várta.
Jaj! koporsóba zárta.
4. Én is, egy titokban lévő
József e' Férjfinak,
Hogy legyek tisztesség tévő
Hidegült hamvainak,
Mig vedrem a' forrás mellett
El törné a' vég lehellet
Porát magamhoz veszem,
'S szívem vedrébe teszem.
5. 'S azt a' világot, melly eddig
Szívem óltárán ége
Tiszteletére, a' meddig
El nem jött élte vége.
Jobban meg gyújtom, 's hamvához
Bé teszem áldott porához
Mintegy örökös métsnek.
Palotai közt Bétsnek.